סקירה כללית

לפי חכמים שעני נותן כל מה שיש לו:

עני שיש לו נגיד 5 שקלים ואמר פעמיים "ערכי עלי"

לכתחילה צריך לתת ה5 לראשון כי משועבד אליו

הסוגיא דנה:

בדיעבד, מה הדין בשני תת-מקרים להלן:

1. אם נתן מקצת לשני ואח"כ השאר לראשון
2. אם נתן מקצת לראשון ואח"כ השאר לשני

רקע- 1

כנ"ל בסוגיא הקודמת, לפי חכמים עני מחוייב לתת כל מה שיש לו (לא רק שקל אחד).

רקע- 2

עני שהעריך פעמיים ואין לו מספיק כסף לשניהם

הערך הראשון הוא כבעל חוב ראשון והכסף משועבד לו

אך הדין הוא שבעל חוב מאוחר שגבה (בדיעבד) , מה שגבה, גבה

מקרה - כללי

עני שיש לו (רק) 5 שקלים ואמר "ערכי עלי" ושוב אמר "ערכי עלי"

תת-מקרה- 1

ונתן 4 לשני ואח"כ נתן 1 לראשון

דין

יצא ידי שניהם

טעם

- ה-4 שנתן לשני (למרות שמשועבד לראשון) הרי כנ"ל בדיעבד מה שגבה גבה
- ומספיק שלא נתן לשני את השקל החמישי כי היה משועבד לראשון
- ומספיק שנתן לראשון רק 1 כי בשלב זה שנתן לראשון, היה לו (נשאר) רק אותו 1.

תת-מקרה- 2

ונתן 4 לראשון ואח"כ נתן 1 לשני

דין

יצא ידי השני אבל לא את הראשון

טעם

הראשון היה לו לתת 5 ונתן רק 4

השני הרי נתן כל מה שיש לו – ואע"ג מששועבד לראשון - הרי כנ"ל בדיעבד מה שגבה גבה

סוגיא - דף ח. - נושא: עני שאמר פעמיים בבת אחת "ערכי עלי"

סקירה כללית

פירוט למטה.

מקרה

עני שיש לו (רק) 5 שקלים ואמר פעמיים **בבת אחת** "ערכי עלי"

שאלה

האם כיון שבבת אחת שניהם תופסים ומחלק 2.5 לכל אחד

או שכל ה-5 שייך לכל אחד (והוא יתן את הכל לאחד מהם)

תשובה

תיקו

סוגיא - דף ח. - נושא: למה המשנה חוזרת "אין בערכין פחות מסלע ולא יתר על חמשים סלע"

סקירה כללית

דיוק: הא (בעני) יש בין 1 ל-50

- היינו כרבנן (שאילו לפי ר"מ עני נותן תמיד רק שקל אחד)

ובאה להגיד סתמא כרבנן (ללמדנו שההלכה כרבנן)

סוגיא - דף ח.: - נושא: חישוב פתח הנידה אצל אישה "טועה" (אישה הרואה דם במשך מספר ימים רצופים, ואינה יודעת אם היא נמצאת בתקופת נידה או בתקופת זיבה, ואם כן – באיזה שלב של התקופה).

סקירה כללית

הדיון שלהלן בנוי מכמה שלבים:

1. **רקע הלכתי:** תחילה נציג את דיני הנידה והזיבה, את משך התקופות ואת התנאים שבהם האישה נטמאת ונטהרת.
2. **הגדרת המונח "פתח"**: נבהיר את משמעות המונח "פתח נידה" ואת נקודת הזמן שבה ניתן לקבוע כי תקופת הזיבה הסתיימה ותקופת נידה חדשה יכולה להתחיל.
3. **הצגת שאלת הסוגיה:** נגדיר את מצבה של האישה ה"טועה" ואת השאלה המרכזית: כמה ימים נקיים רצופים נדרשים כדי שנוכל לקבוע בוודאות שהגיע פתח הנידה הבא. כמו כן, נבהיר שהדיון עוסק בקביעת פתח הנידה, ולא במועד שבו האישה חוזרת להיות טהורה לבעלה.
4. **ביאור המשנה והברייתא:** נציג את העיקרון שלפיו מספר הימים הנקיים הנדרשים עשוי לנוע בין 7 ל־17 ימים, ונסביר כיצד מספר ימי ראיית הדם הרצופים והנסיבות האפשריות של תחילת הרצף משפיעים על החישוב.
5. **הצגה טבלאית:** לבסוף, נציג טבלה המסכמת את החישוב בכל אחד מהמקרים האפשריים - מיום אחד ועד 13 ימים רצופים של ראיית דם. נסביר את מבנה הטבלה, את הסימונים המופיעים בה וכיצד ניתן להיעזר בה כדי לקבוע את מספר הימים הנקיים הנדרשים בכל מקרה.

רקע

נידה:

- בפעם הראשונה שאישה רואה דם, היא נעשית נידה.
- תקופת הנידה נמשכת שבעה ימים.
- האישה נשארת בטומאת נידה במשך כל שבעת הימים, גם אם הדימום פסק קודם לכן.
- בתום שבעת הימים, היא טובלת בלילה ונטהרת, גם אם הדימום פסק רק לקראת סוף היום השביעי.

זיבה:

- מיד לאחר שבעת ימי הנידה מתחילים 11 ימי הזיבה.
- במהלך 11 ימים אלו האישה טהורה, אלא אם כן היא רואה דם.
- אם ראתה דם יום אחד או יומיים רצופים, עליה לשמור יום אחד נקי כנגד הראייה, בין אם ראתה יום אחד ובין אם ראתה יומיים. עם זאת, אם הראייה הייתה ביום האחרון של 11 ימי הזיבה, אין צורך לשמור יום כנגדו.
- אם ראתה דם שלושה ימים רצופים, היא נעשית זבה גדולה וצריכה לספור שבעה ימים נקיים רצופים, גם אם שבעת הימים הנקיים מסתיימים זמן רב לאחר תום 11 ימי הזיבה.

קביעת פתח נידה הבא:

האישה חוזרת לפתח נידה (כלומר, לתחילתו של מחזור נידה חדש) כאשר היא רואה דם לראשונה לאחר שהסתיימו 11 ימי הזיבה, ולאחר שנטהרה מטומאת זיבה גדולה, אם הייתה כזו.

כלומר:

- במקרה שלא נעשתה זבה גדולה, פתח הנידה הבא חל לאחר שחלפו 11 ימי הזיבה.
- אם נעשתה זבה גדולה (ראתה דם במשך שלושה ימים רצופים במהלך 11 ימי הזיבה), פתח הנידה הבא יוכל לחול רק לאחר שתסיים לספור שבעה ימים נקיים רצופים ולא לפני תום 11 ימי הזיבה. כלומר, גם אם שבעת הימים הנקיים מסתיימים לפני תום 11 ימי הזיבה, עליה להמתין עד לסיומם; ומאידך, אם שבעת הימים הנקיים מסתיימים לאחר תום 11 ימי הזיבה, פתח הנידה הבא יחול רק לאחר השלמת שבעת הימים הנקיים.

המרווח המינימלי בין פתח נידה לפתח נידה הבא:

לפי הכללים הנ"ל, המרווח המינימלי הוא 18 ימים: שבעה ימי נידה ועוד 11 ימי זיבה.

תקופה זו עשויה להתארך אם האישה נעשית זבה גדולה במהלך 11 ימי הזיבה, ושבעת הימים הנקיים אינם מסתיימים עד לאחר תום 11 הימים.

הגדרות מונחים

פתח: תחילתה של תקופת נידה, להבדיל מתקופת זיבה.

הערה

בהקשר של משנתנו, הכוונה היא לנקודת הזמן שבה ברור כי 11 ימי הזיבה כבר הסתיימו (ואנו עובדים מתוך הנחה שלא היו שלושה ימי ראיית דם רצופים בשלב מאוחר מספיק במהלך תקופת הזיבה, כך שיידרשו שבעה ימים נקיים שיימשכו מעבר ליום ה־11). החל מאותו יום, ראיית דם לראשונה תפתח תקופת נידה חדשה בת שבעה ימים.

הקדמה

נושא סוגייתנו הוא חישוב פתח הנידה אצל אישה "טועה" (אישה הרואה דם במשך תקופה של 1 עד 13 ימים, ואינה יודעת אם היא נמצאת בתקופת נידה או בתקופת זיבה, ואם כן – באיזה שלב של התקופה).

השאלה היא: לאחר כמה ימים נקיים ברציפות נוכל לקבוע בוודאות שהגיע פתח הנידה הבא, כלומר שהסתיימו 11 ימי הזיבה (וכנ"ל, אנו עובדים מתוך הנחה שלא היו שלושה ימי ראיית דם רצופים בשלב מאוחר מספיק במהלך תקופת הזיבה, כך שיידרשו שבעה ימים נקיים שיימשכו מעבר ליום ה־11), כך שראיית דם חדשה תיחשב לתחילתה של תקופת נידה? מאחר שאין אנו יודעים באיזה שלב של המחזור היא נמצאת, יש להחמיר.

הבהרה חשובה: הדיון כאן עוסק בקביעה מתי ניתן לדעת בוודאות שהאישה הגיעה לפתח הנידה, להבדיל מתקופת הזיבה. אין אנו עוסקים בשאלה מתי היא חוזרת להיות טהורה לבעלה. לעניין טהרתה לבעלה, די בכך שתפסיק לראות דם במשך שבעה ימים רצופים: אם היא נמצאת בתקופת נידה, תקופה זו מסתיימת לכל היותר לאחר שבעה ימים; ואם היא נמצאת בתקופת זיבה, גם אם נעשתה זבה גדולה, היא נטהרת לאחר שבעה ימים נקיים רצופים.

משנתנו

"פתח" הנידה הבא של אישה "טועה" עשוי לחול לאחר תקופה של 7 עד 17 ימים נקיים רצופים, בהתאם לנסיבות.

ברייתא – ביאור משנתנו

מספר הימים הנקיים הרצופים הנדרשים, בין 7 ל-17 ימים, תלוי במספר הימים הרצופים שבהם האישה ראתה דם, כפי שיפורט בטבלה.

הערות:

- מניין 7 עד 17 הימים הנקיים מתחיל למחרת היום האחרון שבו האישה דיווחה על ראיית דם רצופה.
- האפשרות להגיע למקסימום של 17 ימים נקיים מתקיימת כאשר אנו מניחים שיום ראיית הדם האחרון היה תחילתה של תקופת נידה חדשה. במקרה כזה, נותרו לה עוד 6 ימים להשלמת שבעת ימי הנידה, ולאחריהם 11 ימי זיבה. בסך הכל: 6 + 11 = 17 ימים. רק לאחר מכן ניתן לקבוע בוודאות שראיית דם חדשה תפתח תקופת נידה.
- אפשרות זו רלוונטית גם כאשר האישה דיווחה על עד 3 ימי דממה רצופים. זאת משום שייתכן ששני ימי הדממה הראשונים היו בסוף תקופת הזיבה הקודמת, ולכן אין צורך לשמור יום כנגד יום בגינם, ואילו היום השלישי היה תחילתה של תקופת נידה חדשה.
- אולם, כאשר האישה דיווחה על לפחות 4 ימי דממה רצופים, החשבון של 17 ימים אינו רלוונטי. זאת משום שאם נניח שראיית הדם האחרונה הייתה בתחילת תקופת נידה, הרי ששלושת ימי הדממה שקדמו לראייה זו היו בתוך ימי הזיבה. במקרה כזה, היא ראתה דם במשך שלושה ימים רצופים בימי הזיבה ונעשתה זבה גדולה, ולכן עליה לספור שבעה ימים נקיים (בלבד). לאחר השלמת שבעת הימים הנקיים היא מיד נטהרת, וראיית דם חדשה תפתח את תקופת הנידה הבאה.

לפיכך, כדי להגיע למספר המרבי של ימים ללא ראיית דם הנדרשים עד לפתח הנידה הבא, עלינו להניח שרק שני הימים הראשונים של ראיית הדם היו בימי הזיבה (דהיינו, ביום העשירי וביום האחד עשר לימי הזיבה), ואילו היום השלישי כבר היה היום הראשון של תקופת הנידה.

משמעות הדבר היא שהיום (היום האחרון של רצף ימי ראיית הדם) אינו היום הראשון של תקופת הנידה. לכן, מספר הימים שנותרו עד לפתח הנידה הבא קטן מ-17 ימים (כלומר, פחות מ-7 ימי נידה ועוד 11 ימי זיבה).

מטרת הטבלה

מטרת הטבלה היא להציג, עבור כל אחד מהמקרים האפשריים (1–13 ימי ראיית דם רצופים), מהו **המספר המרבי של ימים נקיים רצופים** הנדרשים לאחר היום הנוכחי, כדי שניתן יהיה לקבוע בוודאות שהגיע פתח הנידה הבא.

מבנה הטבלה והסבר על מרכיביה

הטבלה בנויה באופן הבא:

- **העמודות** (ממוספרות מ-1 עד 13) מייצגות את המקרים השונים, בהתאם למספר ימי ראיית הדם הרצופים של האישה.
- **השורות** מייצגות את הימים הרצופים.
- **תוכן התאים :**בכל תא מצוינים סוג היום ומספרו בתוך התקופה, לפי הסימונים הבאים:
  - **נ-מספר** –יום בתוך תקופת הנידה (למשל: נ-1 = היום הראשון של הנידה).
  - **ז-מספר** –יום בתוך תקופת הזיבה (למשל: ז-1 = היום הראשון של הזיבה).
  - **רקע התאים :**ימי ראיית הדם מסומנים ברקע אדום.
- **היום הנוכחי** (היום האחרון של רצף ראיית הדם) מוקף במסגרת שחורה עבה.
- **השורות שמעל היום הנוכחי** ,המסומנות במספרים שליליים, מייצגות את ימי ראיית הדם שקדמו ליום הנוכחי.
  - חלק מימים אלו (ז-11 או ז-12, המסומנים בכתב מודגש) עשויים להשתייך לסוף תקופת הזיבה הקודמת. סימון זה מקל על זיהוי הנקודה שבה מסתיימים ימי הזיבה ומתחילים ימי הנידה.
- **השורות שמתחת ליום הנוכחי** ,המסומנות במספרים חיוביים מ-1 עד 17, מייצגות את הימים הנקיים שלאחר היום הנוכחי, עד להגעה לפתח הנידה הבא.
  - **המספרים 7–17 המופיעים בעמודה האפורה בצד ימין של הטבלה** מציינים את טווח מספר הימים הנקיים הנדרשים במקרים השונים, בהתאם למספר ימי ראיית הדם הרצופים.

כיצד לקרוא את הטבלה

1. יש לבחור את העמודה המתאימה למספר ימי ראיית הדם הרצופים שעליהם דיווחה האישה.
2. יש לזהות את השורה של היום הנוכחי, המסומנת במסגרת שחורה עבה.
3. השורות שמעל היום הנוכחי מציגות את ימי ראיית הדם הרצופים שקדמו לו, החל ביום האחרון או בשני הימים האחרונים של תקופת הזיבה (ז-11 , ז-12), המסומנים בכתב מודגש.
4. יש לעקוב אחר השורות שמתחת ליום הנוכחי, המייצגות את הימים הנקיים שלאחריו.
5. המספר המופיע בעמודה האפורה האנכית שבצד ימין של הטבלה, בשורה שמעל התא המסומן "פתח", מציין את המספר הכולל של הימים הנקיים הנדרשים באותו מקרה.

מקרא (הסבר לסימונים בטבלה)	
ז-מספר – יום בתוך תקופת הזיבה (לדוגמה: ז-1 = היום הראשון של הזיבה).	ז-1
נ-מספר – יום בתוך תקופת הנידה (לדוגמה: נ-1 = היום הראשון של הנידה).	נ-1
רקע אדום – יום שבו האישה ראתה דם (יום נידה או יום זיבה).	ז-1
מסגרת שחורה עבה – היום הנוכחי, שהוא היום האחרון של רצף ראיית הדם.	ז-1
מספרים מודגשים (Bold) – ז-11 או ז-12 – ימים העשויים להשתייך לסוף תקופת הזיבה הקודמת.	**ז-11**
7 – 17 – טווח מספר הימים הנקיים הנדרשים במקרים השונים, בהתאם למספר ימי ראיית הדם הרצופים (כל עמודה קובעת מספר מדויק בתוך טווח זה).	17 – 7

כמות ימי דימום: / יום	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
-12													**ז-10**
-11												**ז-10**	**ז-11**
-10											**ז-10**	**ז-11**	נ-1
-9										**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2
-8									**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3
-7								**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4
-6							**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5
-5						**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6
-4					**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7
-3				**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1
-2			**ז-10**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2
-1		**ז-11**	**ז-11**	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3
סה"כ סופ"ש ואילוצי סה"כ	נ-1	נ-1	נ-1	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4
1	נ-2	נ-2	נ-2	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5
2	נ-3	נ-3	נ-3	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6
3	נ-4	נ-4	נ-4	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7
4	נ-5	נ-5	נ-5	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8
5	נ-6	נ-6	נ-6	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9
6	נ-7	נ-7	נ-7	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10
7	ז-1	ז-1	ז-1	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**
8	ז-2	ז-2	ז-2	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח
9	ז-3	ז-3	ז-3	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח	
10	ז-4	ז-4	ז-4	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח		
11	ז-5	ז-5	ז-5	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח			
12	ז-6	ז-6	ז-6	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח				
13	ז-7	ז-7	ז-7	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח					
14	ז-8	ז-8	ז-8	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח						
15	ז-9	ז-9	ז-9	ז-10	**ז-11**	פתח							
16	ז-10	ז-10	ז-10	**ז-11**	פתח								
17	**ז-11**	**ז-11**	**ז-11**	פתח									
	פתח	פתח	פתח										

שתי"לץ סה"כ ותנו סופ"ש אלץ, ימים סה"כ ומס' ימי דימום שונים
(נדרש שפוקע תלתלץ שאחוז שונה
סה"כ ואם שונה סה"כ ומס' ימי דימום, "נדרש מתפ").

סקירה כללית

הדיון דלהלן עוסק בחיוב הקרבנות של אישה "טועה" שנעשתה זבה גדולה, ובשאלה אם החטאת שהיא מביאה נאכלת או שאינה נאכלת.

תחילה נציג את דיני הקרבנות של זבה גדולה ודאית ושל ספק זבה גדולה, ואת ההבדל ביניהן לעניין אכילת החטאת.

לאחר מכן, ניעזר בטבלה שבסוגיה הקודמת כדי לבחון את המקרים השונים:

- באילו מקרים ברור שהאישה אינה זבה גדולה, ולכן אינה חייבת בקרבנות.
- באילו מקרים יש ספק אם נעשתה זבה גדולה, ולכן היא מביאה קרבנות מספק והחטאת אינה נאכלת.
- באילו מקרים היא זבה גדולה בוודאות, ולכן היא מביאה קרבנות והחטאת נאכלת.

לבסוף, נביא את הברייתא ונראה כיצד היא מתייחסת למקרים השונים.

רקע- 1

<u>קרבנות זבה גדולה</u>

- **זבה גדולה ודאית** מביאה שני קרבנות עוף: חטאת ועולה.
  - שני העופות נמלקים.
  - עוף שנמלק אסור באכילה משום נבילה, למעט עוף שהובא כקרבן ודאי, שאותו מותר לאכול.
- **ספק זבה גדולה** מביאה את שני הקרבנות בתורת ספק:
  - את העולה מביאה על תנאי: אם אינה חייבת בקרבן, תהיה זו עולת נדבה.
  - החטאת אינה נאכלת, משום שהיא ספק נבילה.

רקע- 2

<u>יישום על העמודות שבטבלה</u>

עיין בטבלה שבסוגיה הקודמת!

- **עמודות 1 ו־2 :**לא שייך שתהיה זבה גדולה, שכן מדובר ביום אחד או בשני ימים בלבד של ראיית דם רצופים.
- **עמודות 12 ו־13 :**האישה היא זבה גדולה בוודאות, שכן היו לפחות שלושה או ארבעה ימים רצופים של ראיית דם בתקופת הזיבה.
  - הערה: בעמודות אלו פתח הנידה הבא חל לאחר 7 או 8 ימים נקיים, בהתאמה.
- **עמודות 3 עד 11 :**האישה היא ספק זבה גדולה, שכן ייתכן שלא היו יותר מיומיים רצופים של ראיית דם בתקופת הזיבה, אך ייתכן גם שהיו שלושה ימים רצופים או יותר.

ברייתא

כל הזבות הגדולות הטועות, למעט המקרים שבעמודות 1 ו־2, מביאות קרבנות, והחטאת אינה נאכלת. החריגים הם המקרים שבהם פתח הנידה הבא חל לאחר 7 או 8 ימים נקיים (עמודות 12 ו־13), שבהם האישה היא זבה גדולה ודאית, ולכן החטאת נאכלת, כפי שהוסבר לעיל.

משנה - דף ח:

סוגיא - דף ח: - נושא: משנתנו: "אין בנגעים פחות משבוע אחד, ולא יתר על 3 שבועות" – במה מדובר

סקירה כללית

"שבוע אחד" – היינו בנגעי אדם

"שלשה שבועות" – היינו בנגעי בתים.

סוגיא - דף ח: - נושא: [סטיה] [אגדתא] דרשות בפסוק "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה"

סקירה כללית

פירוט למטה

פירוט

דרשה:

"צדקתך כהררי אל" – אלו נגעי אדם שבצדקה (יכול להיות) רק שבוע אחד

"משפטיך תהום רבה" – אלו נגעי בתים שחמורים (עד) 3 שבועות

פשט: - מחלקת

לא נכנס לפרטים